

Τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα πρὸ τοῦ Κιλκίς

Β΄. — ΚΙΛΚΙΣ

ΜΙΑ ἀπὸ τὰς μεγαλειτέρας μάχας, ὄχι μόνον τοῦ ἑλληνοβουλγαρικοῦ πολέμου, ἀλλὰ γενικῶς τῶν πολέμων τῶν νεωτέρων χρόνων, εἶναι ἡ τριήμερος, ἡ περιλαμβάνουσα τὰς μάχας τοῦ Λαχανᾶ, Λιγκοβάνης καὶ Κιλκίς.

Ὁ βουλγαρικός στρατός, συγκείμενος ἐξ 88 ταγμάτων πεζικοῦ μετὰ ἀναλόγου δυνάμεως ἐκ τῶν ἄλλων σωμάτων καὶ μετὰ 180 τηλεβόλων, ἦτο παρατεταγμένος ἀπὸ τῶν ἐπικαίρων θέσεων τοῦ Παγγαίου μέχρι τῆς Δοϊράνης, σχηματίζων παρὰ τὸ Κιλκίς παράταξιν πυκνοτάτην μὲ τὸ ἕν ἄκρον πρὸς τὴν Λυγκοβάνην καὶ Λαχανᾶν καὶ τὸ ἄλλο πρὸς τὴν Νιγρίταν. Ἡ παράταξις αὕτη εἶχεν ὀχυρώτατα ὀχυρώματα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ σπουδαιότερα τοῦ Κιλκίς, ὅπου οἱ ἄνδρες ἠδύναντο νὰ πυροβολοῦν ὄρθιοι. Ὅλης τῆς παρατάξεως τὰ τηλεβόλα ἦσαν περικεκαλυμμένα, ἐνισχύετο δὲ ἡ τεχνικὴ ὀχύρωσις καὶ διὰ τοῦ φυσικῶς ὀχυροῦ τοῦ ἐδάφους, τοῦ ὁποίου αἱ πτυχαὶ ἀπετέλουν χαρακώματα.

Ἀπέναντι τόσῃς μεγάλῃς ἐχθρικῆς δυνάμεως τόσον τεχνικῶς καὶ φυσικῶς προστατευομένης, ὁ ἑλληνικός στρατός, ἰσοδύναμος, ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ ἔλθῃ διὰ τῆς ἀνοικτῆς πεδιάδος, ἀκάλυπτος, καὶ ἐπὶ ἐδάφους, εἰς τὸ ὁποῖον δυσκολώτατον ἦτο ν' ἀναπτυχθῇ τὸ ἑλληνικὸν πυροβολικόν.

Μεθ' ὄλα ταῦτα, εὐθὺς μετὰ τὸν καθαρισμόν τῆς Θεσσαλονίκης ἀπὸ τοῦς Βουλγάρους, δλόκληρος ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς ἐκινήθη μεθ' ὁρμῆς κατὰ τῶν Βουλγάρων καὶ ἡ μάχη ἤρχισεν εἰς τοξοειδῆς μέτωπον ἀπὸ Νιγρίτας μέχρι τοῦ κατωτάτου νοτιανατολικοῦ σημείου, εἰς ἕκτασιν ἔννενηντα ὀλοκλήρων χιλιομέτρων, κατὰ τὸ θαυμασίως ἐκεῖνο στρατηγικὸν σχέδιον τοῦ Βασιλέως.

Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καθ' ἃς διήρκεσεν ἡ πεισματωδεστάτη αὕτη μάχη, δὲν ἐσημειώθη καθ' ὄλον τὸ μέτωπον τῆς ἑλληνικῆς ἐπιθέσεως ἢ παραμικρὰ ἀτυχία, ἢ ἐλαχίστη ὑποχώρησις, ὁ μᾶλλον ἀσημαντος κλονισμός. Ὅλα τὰ σώματα μὲ τὴν ἰδίαν ὁρμὴν ἐρρίφθησαν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐξετέλεσαν ἀκριβεστάτα τὰς διαταγὰς, τὰς ὁποίας εἶχον λάθει.

Εἰς τὸ ἄκρον δεξιὸν τῆς ἑλληνικῆς παρατάξεως τὰ στρατεύματα μας διαρκῶς μαχόμενα ἔτρεψαν εἰς φυγὴν καὶ καταδίωξιν πέραν τῆς Νιγρίτας τὸν ἐχθρόν, αἰχμαλωτίσαντα δλόκληρον σύνταγμα κατόπιν πορείας, ἢ ὁποία χαρακτηρίζεται ὡς ρεκόρ ταχύτητος καὶ ἀντοχῆς.

Τὸ κέντρον ἐπίσης συνήντησε μεγίστην ἀντίστασιν εἰς τὸ Κιλκίς, τοῦ ὁποίου τὸ ὄλον ἀποτελοῦν ἀπέραντον ὀχυρώτατον φρούριον, ἠλώθη διὰ σειρᾶς ἀλλεπαλλήλων ἐφόδων διὰ τῆς λόγχης. Αἱ τάφροι τῶν βουλγαρικῶν ὀχυρωμάτων μετὰ τὴν ἄλωσιν εὐρέθησαν πλήρεις βουλγαρικῶν πτωμάτων. Οἱ στρατιῶται μας ὑπεχρεώθησαν νὰ προχωρήσουν μὲ τὴν λόγχην ἐπὶ ἀνοικτοῦ πεδίου εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς καὶ ἡμίσεως χιλιομέτρου, δεκατιζόμενοι εἰς τὸ μεταξὺ ἀπὸ τῆς ἐχθρικῆς σφαίρας, καὶ ὁμως προχωροῦντες.

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῶν μαχῶν αὐτῶν ὁ βουλγαρικὸς στρατὸς ἔδειξεν, ὅτι μέχρι τέλους θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ κρατήσῃ τὰς θέσεις του, καὶ ἤρχισεν ὑποχωρῶν. Τὴν δευτέραν ἡμέραν αἱ μάχαι ἐφ' ὄλων τῶν σημείων ἐπανελήφθησαν πεισματωδέστεραι καὶ μὲ μεγαλειτέρας διὰ τοῦς Ἕλληνας δυσχερείας. Διότι οἱ Βούλγαροι ὄχι μόνον ὑπεχώρουν εἰς τὰ κυριώτερα σημεῖα τῆς ὀχυρώσεώς των, ἀλλὰ καὶ ἔκαιον εἰς τὸ μεταξὺ τὰ μέρη, διὰ τῶν ὁποίων θὰ προήλαιεν ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς, ὁ ὁποῖος τοιοιτοτρόπως ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ διέλθῃ διὰ φλεγομένων ἐκτάσεων.

Ἐν τούτοις ἡ προέλασις ἐξηκολούθησεν ἀκράτητος. Πρὸς τὸν Λαχανᾶν καὶ τὴν Λιγκοβάνην καὶ τοῦς διαμέσου σταθμοὺς δεκαπέντε χιλιάδες Βούλγαροι τὴν τρίτην ἡμέραν ἐτράπησαν εἰς ἄτακτον φυγὴν, ἀφήνοντες ὀπίσω των δεκαοκτὼ τηλεβόλα, ἕξ πολυβόλα καὶ πλῆθος πυρομαχικῶν. Ταυτοχρόνως εἰς τὸ ἄκρον δεξιόν, αἱ ἑλληνικαὶ μεραρχίαι μετὰ ἡρωϊκὰς ἐφόδους κατεδίωξαν τὸν ἐχθρόν πέραν τοῦ Ματοσίκοβο, ἀλώσαντες καὶ τὰ περίφημα στενά τοῦ Καλιμόδου, τὰ ὁποία ἐθεωροῦντο ἀπόρητα. Τὸν δρόμον ἤνοιγον οἱ ἀκράτητοι εὐζωνοὶ, ἠγούμενοι μὲ τὴν λόγχην, ἐξηκολούθησε δὲ τὴν τρίτην ἡμέραν ἡ καταδίωξις πρὸς τὴν Δοῖρᾶν καὶ τὸ Κιλινδῖρι, ὅπου νέος βουλγαρικὸς στρατὸς ἐκ 15 χιλ. ἀνδρῶν, ἐρχόμενος εἰς βοήθειαν τοῦ Κιλκίς, κατετροπώθη.

Τοιουτοτρόπως καθ' ὄλην τὴν ἔκτασιν τῶν 90 χιλιομέτρων ὁ βουλγαρικὸς στρατὸς μὲ ὄλην τὴν μεγάλην του δύναμιν, τὰ τηλεβόλα του καὶ τὴν ὀχύρωσίν του, δὲν κατώρθωσε νὰ ἔχη οὔτε μίαν ἐπιτυχίαν καὶ ἠναγκάσθη εἰς ἕλα τὰ σημεῖα νὰ ὑποχωρήσῃ, ἀφήνων εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων τηλεβόλα, πολυβόλα, διάφορα ἄλλα ὄπλα, ἵππους καὶ πυρομαχικά.

Δύο περίπου χιλιάδες αἰχμάλωτοι συνελήφθησαν, μεταξὺ τῶν ὁποίων σύνταγμα ὀλόκληρον μετὰ τοῦ συνταγματάρχου του. Διὰ νὰ ἐννοηθῇ δὲ πόση ὑπῆρξεν ἡ τόλμη ἀφ' ἐνός τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ ἀφ' ἐτέρου ἢ ἀποκαρδίωσης τοῦ βουλγαρικοῦ, ἀρκεῖ ν' ἀναφερθῇ ὅτι μία συζυγαρχία ἀποτελουμένη ἀπὸ 70 ἀνδρας ὀχιμαχίμους, ἀλλ' ἀπησχολημένους εἰς τὴν μεταφορὰν τῶν πυρομαχικῶν, ἤχμαλώτισεν ὀλόκληρον βουλγαρικὸν τάγμα δυνάμεως ἄνω τῶν χιλίων ἀνδρῶν.

Εἰς τὸν στρατηγὸν τῆς ὀπερέττας

(Ἀναμνήσεις τοῦ Χεσαχάμπεφ)

Ἦλθε, μᾶς τ' ἀνακάτωσε, μᾶς τὰ κάνανε ἄνω-κάτου,
στὸ τέλος σφίχτηκε καὶ πάει... νὰ κάνῃ τ' ὄνομά του!..

ΣΑΤΑΝΑΣ